

Martin Luthers tale ved Rigsdagen i Worms

Taler

Martin Luther
Teolog

Dato

18. april 1521

Sted

Rigsdagen i Worms

Omstændigheder

Reformator og teolog Martin Luthers tale ved Rigsdagen i Worms, hvor han er anklaget for at være forfatter til et antal skrifter af særligt religiøst tilsnit.

Allerhøjeste og stormægtige Kejser, Eders høje Fyrster, allernaadigste Herrer! Efter den Frist og Betænkningstid, der i gaar aftes blev mig given, træder jeg nu i Ydmyghed her frem for Eder og beder Eders kejserslige Majestæt og Naader om ved Guds Barmhjertighed at lytte til disse mine – som jeg mener og haaber – retfærdige og sande Ord. Hvis jeg i min Uvidenhed skulde forsømme at give nogen de ham kommende Titler eller maaske støde an mod Hofskikke og –sæder, saa beder jeg mig naadigst undskyldt, thi jeg har ikke levet ved Fyrstehoffer, men i Munkevraa. Derfor kan jeg om mig selv heller ikke vidne andet end, at jeg til denne Dag har skrevet og undervist med en saadan Sindets Enkelthed, at jeg paa denne Jord udelukkende har efterstræbt Guds Ære og de Kristentroendes omsorgsfulde Oplæring. Allernaadigste Kejser, naadige Kurfyrster, Fyrster og Herremænd! Af de tvende Spørgsmaal, der i gaar forelagdes mig af Eders kejserslige Majestæt og Eders Naader, nemlig om jeg vil vedkende mig Forfatterskabet til og fortsætte med at forsvare de opregnede Skrifter, der er udkommet i mit Navn, eller om jeg vil tilbagekalde dem, har jeg redebont og ganske klart svaret paa det første. Og paa dette Svar staar jeg fast i Dag og til evig Tid: disse Bøger er mine og udgivne i mit Navn, og saa faar det være, at et og andet i dem gennem tiden kan være blevet ændret, eller at forvrængede Udtog er blevne fremstillede gennem mine Modstanderes Bedrageri eller Modvilje mod mig. Thi intet andet vedkender jeg mig, end det, der er mit eget, eller er skrevet af mig alene, uden nogen andens Indsats, Udlægning eller Tolkning. Naar jeg skal besvare det andet Spørgsmaal, beder jeg Eders kejserslige Majestæt og Eders Højheder betænke, at mine Bøger ikke alle hører til én Klasse. I nogle har jeg saa enfoldigt og evangelisk skrevet om den rene Tro og et fromt, kristeligt Liv, at selv mine Modstandere ikke kan andet en anerkende dem for nyttige og uskadelige, ja værdige at læses af Kristne. Selv

Bullen – grum og forskrækkelig som den er – anerkender, at nogle af mine Bøger er uskadelige – trods det, at den fordømmer dem, hvilken Dom ganske er imod Naturen. Vilde jeg nu begynde at tilbagekalde dem, gode Gud, hvad gjorde jeg da andet end alene af alle Mennesker at fordømme den Sandhed, som Ven og Fjende i lige Grad bekender? Ene mand skulle jeg da vende mig mod den fælles og af alle bifaldede Bekendelse. Den anden Klasse af mine Skrifter retter sig imod Pavedømmet og Papisternes Optræden som mod Mennesker, der ved deres slette Lære og Eksempel har ført Kristenheden aandeligt og legemligt i Fordærvelse. Thi det kan ingen nægte eller skjule, da jo dog alles Erfaring og Alverdens Klager bevidner det, at ved Pavens Bud og Menneskers Lærdomme er de troendes Samvittighed jammerlig blevet fanget, marteret og plaget, samt at Ejendom og Gods ogsaa i dette vort berømmelige, tyske Folk med utrolig Tyranni er blevet røvet og stadig paa oprørende Maade bliver røvet. Vilde jeg tilbagekalde disse mine Skrifter, saa vilde jeg ikke gøre andet end øge Tyranniet og slaa Døre og Vinduer op paa vid Gab for denne Ryggesløshed, saa den kan brede sig endnu videre og mere utilslørt, end den hidtil har vovet det. Skulle jeg anligge et saadant tvetvunget Vidnesbyrd, da ville Tyranniet – grundet som det er paa den allergroveste og ustraffede Ondskab – blive ganske ulideligt for det arme, elendige Folk. Dette Tyranni skulle da tilmed baade bekræftes og befæstes af Eders kejserske Majestæt, ja af hele Rigets Magt. Du store Gud! Som en dølgende Kappe for alverdens Daarskab og Undertrykkelse vil jeg da være! Den tredje Gruppe omfatter de Bøger, som jeg har rette mod enkelte private og særlige Personer, der har arbejdet paa at støtte det romerske Tyranni og undergrave det af mig lærte kristelige Liv. Jeg bekender at have været mere bidsk mod dem, end det sømmer sig for den kristne Religion og Bekendelse. Thi jeg gør ikke mig selv til en Helgen, og jeg taler ikke om mit eget Liv, men om Kristi Lære. Men heller ikke til at tilbagekalde disse har jeg Ret, da det ved min Tilbagekaldelse kunde ske, at Tyranni og Ryggesløshed i Ly af mig kunde herske endnu grusommere over Guds Folk end før. Ja, man skulde da behandle Guds Folk end mere haardhændet, ubarmhjertigt og hensynsløst end hidtil. Eftersom jeg dog kun er et Menneske og ikke Gud, agter jeg ej at forsvare mine Bøger paa nogen anden Vis end min Herre, Jesus Kristus, forsvarede sin Lære, da han forhørtes om sin Forkyndelse og fik et Slag i Ansigtet af en Svend: ”Haver jeg talet ilde, da bevis, at det er ondt” (Jhs. 18,23)! Ikke engang Herren selv, der vidste, at Han ikke kunne fejle, undsaa sig for at lytte til vidnesbyrd mod sin Forkyndelse, selv ikke naar de kom fra den simpleste Knøs. Hvor meget mere burde da ikke jeg, der blot er Aske og Støv og saare fejlbarlig, begære, at man skulle fremføre mod mig, hvilke Indsigelser man maatte have? Jeg beder da for

Guds Barmhjertigheds Skyld Eders kejserslige Majestæt, de højbaarne Herrer og hvem der ellers, høj eller lav, vil aflægge Vidnesbyrd, at de vil bringe mine Vildfarelser frem for Lyset og gendrive dem med de profetiske og evangeliske Skrifter. Bliver jeg belært, saa vil jeg gerne tilbagekalde enhver Vildfarelse og vil selv være den første til at kaste mine Bøger paa Ilden. Af alt dette burde fremgaa, at jeg grundigt har overvejet, hvilken Fare, Uro og Tvedragt, der gennem min Lære er fremkommen i Verden. Herom mindedes jeg i gaar paa den mest indgaaende og alvorlige Maade. For mig er det dog glædeligt at blive var, hvorledes der for Guds Ords Skyld danner sig Uro og Uenighed. Thi saa er Evangeliets Aand og Skæbne. Herren sagde selv: ”Jeg kommer ikke med Fred, men med Sværd”! Hvor forunderlig og hvor forskrækkede er ikke Gud i sine raad og Forehavender! Lad os derfor give Agt saaledes, at vi undgaar, at den ædle, unge Fyrste, Kejser Karl, paa hvem vi – næst efter Gud – bygger saa mange forhaabninger, ikke blot skulle indlede, men ogsaa gennem- og fuldføre sin Regeringstid under en Sky af Fortvivlelse. Jeg kunne med mange Eksempler fra den Hellige Skrift, om Faraos, Babylons Konge og Israels Konger, forklare og paavise, hvorledes jordiske Fyrster har beredt sig egen Undergang ved netop – ud fra tilsyneladende kloge Raad – at efterstræbe en Styrke af egen Magt; Gud griber dog altid de listige i deres List og flytter Bjergene inden de begriber det. Og derfor nødes vi til at frygte Gud. Dette siger jeg ikke for, at man Lære eller mine Formaninger skulle synes nødvendige for saa høje Herrer som Eder, men fordi jeg hverken har Lov til eller nærer Ønske om at unddrage mig den Pligt, som de tyske Lande forventer opfyldt af sine Børn. Hermed befaler jeg mig til Eders kejserslige Majestæt og Naade og beder i Ydmyghed om ikke at taale, at jeg ved mine Modstanderes Kneb uden Grund bliver forhadet for Eder.

Tags

Forsvarstale, Retstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/rigsdagen-i-worms>